

กิจกรรมที่ 7. รายงานสรุป และประมวลผล การลาศึกษาต่อ ฝึกอบรม ปฏิบัติการ วิจัย ดูงาน และประชุม
ณ ต่างประเทศ ใน (5 เดือนแรก) ลงฐานข้อมูล วิเทศสัมพันธ์และเว็บไซต์ ศรป. ให้เป็นปัจจุบัน

บทสรุป

ที่มาและวัตถุประสงค์

ศูนย์ความร่วมมือระหว่างประเทศดำเนินการรวบรวมรายงานผลการเดินทางไปราชการต่างประเทศของบุคลากรกรมอนามัย ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 ช่วง 5 เดือนแรก (ตุลาคม 2568 – กุมภาพันธ์ 2569) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่และถ่ายทอดองค์ความรู้จากการเดินทางไปราชการต่างประเทศให้บุคลากรกรมอนามัยนำไปใช้ประโยชน์ เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันและต่อยอดการพัฒนางานในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนเพื่อยกระดับการดำเนินงานด้านความร่วมมือระหว่างประเทศของกรมอนามัย

จากรายการดังกล่าวพบว่า มีการเดินทางรวมทั้งสิ้น 14 รายการ โดยจำแนกเป็นการเข้าร่วมประชุม 11 รายการ การฝึกอบรม 1 รายการ และการศึกษาดูงาน 2 รายการ ครอบคลุมการเดินทางไปยัง 9 ประเทศ ได้แก่ Indonesia, Taiwan, India, South Korea, Brazil Switzerland, Japan, China และ Malaysia

ทั้งนี้ การเดินทางดังกล่าวได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากแหล่งทุนรวม 6 แหล่งทุน แบ่งเป็น (1) ทุนจากองค์การระหว่างประเทศ ได้แก่ องค์การอนามัยโลก (WHO) องค์การอนามัยโลกภูมิภาคแปซิฟิก ตะวันตก, APEC, องค์การ FP 2030, เงินกองทุน GEF ผ่าน UNIDO, และ Australia for ASEAN (Aus4ASEAN) Futures Initiative (2) ทุนจากรัฐบาลต่างประเทศ ได้แก่ รัฐบาลญี่ปุ่น และ (3) ทุนภายในประเทศ ได้แก่ งบประมาณ กรมอนามัย ทุนสมาคม/มูลนิธิ และทุนส่วนตัว

สาระสำคัญของแต่ละรายการ สามารถสรุปได้ดังตารางท้ายนี้

รายการ	ประเด็นสำคัญ
การประชุม	
1) FP2030 Asia-Pacific Focal Points/South-South Learning Workshop (อินโดนีเซีย)	<ul style="list-style-type: none"> สิทธิและทางเลือกด้านอนามัยการเจริญพันธุ์ ปัญหาการตั้งครรภ์ไม่ตั้งใจในวัยรุ่น การเชื่อม FP2030 กับแผนอนามัยการเจริญพันธุ์แห่งชาติ ฉบับที่ 3 บทบาทไทยในเวทีสิทธิการเจริญพันธุ์ระดับภูมิภาค
2) การประชุม 11th Asian Conference for Frailty and Sarcopenia (ACFS 2025) (ไต้หวัน)	<ul style="list-style-type: none"> การคัดกรองและจัดการ Sarcopenia & Frailty AWGS Consensus 2025 นวัตกรรม AI ในการดูแลผู้สูงอายุ การบูรณาการระบบบริการดูแลระยะยาว (LTC)
3) การประชุม WHO South-East Asia Regional workshop (Hybrid) "From Strategy to Actions: Prioritizing NCD Prevention and control" (อินเดีย)	<ul style="list-style-type: none"> กรอบ SEAHEARTS 2030 National Roadmap ควบคุม NCDs มาตรการลดปัจจัยเสี่ยง (หวาน มัน เค็ม ยาสูบ ไขมันทรานส์) Healthy Canteen / Green & Clean Hospital ร่าง พ.ร.บ.ควบคุมการตลาดอาหารเด็ก

รายการ	ประเด็นสำคัญ
4-5) APEC-Funded Smart Families Workshop (เกาหลีใต้)	<ul style="list-style-type: none"> • การคลังเพื่อสุขภาพสตรี (Health Financing for Women) • เครื่องมือการเงินใหม่: social impact bonds, blended finance • นโยบายเพิ่มอัตราการเกิด / สนับสนุน ART • ความร่วมมือรัฐ-เอกชน-การคลัง • เชื่อมโยงยุทธศาสตร์อนามัยการเจริญพันธุ์แห่งชาติ
6) การประชุมรัฐภาคีอนุสัญญามินามาตะว่าด้วยปรอท สมัยที่ 6 (The Sixth Meeting of the Conference of the Parties to the Minamata Convention on Mercury) (สวีตเซอร์แลนด์)	<ul style="list-style-type: none"> • Phase down อะมัลกัมทางทันตกรรม (เป้าหมาย ยกเลิกปี 2578) • การจัดการของเสียปรอทครบวงจร • บทบาทกระทรวงสาธารณสุขในอนุสัญญาระหว่างประเทศ
7) การประชุม 2025 Meeting and Workshop for Thematic Working Group on Air pollution and Health of the Asia Pacific Regional Forum on Health and the Environment (TWG-AQH) (เกาหลีใต้)	<ul style="list-style-type: none"> • เครื่องมือ AirQ+ สำหรับ Health Impact Assessment • ระบบข้อมูลคุณภาพอากาศเชิงประจักษ์ • บทบาทไทยในเวทีคุณภาพอากาศภูมิภาค • การพัฒนา Health Risk Map
8. การประชุมรัฐภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สมัยที่ 30 (COP30) (บราซิล)	<ul style="list-style-type: none"> • บูรณาการสุขภาพเข้าในนโยบาย Climate อย่างเป็นระบบ โดยเน้นความเป็นธรรม (Health Equity & Climate Justice) • เร่งสร้าง “ระบบสุขภาพที่ยืดหยุ่นและคาร์บอนต่ำ” ควบคู่กัน • ข้อมูลและระบบเตือนภัยคือหัวใจของการปรับตัว • ความร่วมมือและ Climate Finance เป็นตัวเร่งสำคัญ
9) ประชุมวิชาการความรอบรู้ด้านสุขภาพนานาชาติ ครั้งที่ 11 (AHLA 11th – Health Literacy) (ไต้หวัน)	<ul style="list-style-type: none"> • ยุทธศาสตร์ความรอบรู้ด้านสุขภาพ (HL) ระดับชาติ • Digital Health & AI • Lifestyle Medicine • มาตรฐานเครื่องมือวัด HL/OHL • การลดความเหลื่อมล้ำด้านความรอบรู้สุขภาพ
10) การประชุม Multisectoral Consultation Meeting on Country-Specific Assessment and Analysis of Current Food System in ASEAN (มาเลเซีย)	<ul style="list-style-type: none"> • Food Systems Framework • พัฒนา (ร่าง) ระบบ ASEAN Food Systems Model • การควบคุมอาหารหวาน มัน เค็ม • สื่อสารมาตรการสร้างความรอบรู้จากฉลากโภชนาการ ด้านหน้าบรรจุภัณฑ์ (Front-of-Pack Labelling: FOPL) • ขับเคลื่อนความสอดคล้องเชิงนโยบาย Policy Coherence ระหว่างกระทรวง

รายการ	ประเด็นสำคัญ
11) 158 th session of the WHO Executive Board: EB158 (สวีตเซอร์แลนด์)	<ul style="list-style-type: none"> • การติดตามพันธสัญญา NCDs • Social Connection & Health • Radiation & Health • AMR และเศรษฐศาสตร์สุขภาพ • บทบาทไทยในฐานะ Co-sponsor
ประเภทฝึกอบรม	
12) Strengthening of Community Health System for Infectious Diseases Control (ญี่ปุ่น)	<ul style="list-style-type: none"> • ระบบสุขภาพฐานข้อมูล (Data-driven public health) • การบูรณาการระดับจังหวัด - เทศบาล • ระบบเฝ้าระวังโรค • การมีส่วนร่วมของชุมชน
ประเภทศึกษาดูงาน	
13) การศึกษาดูงานภายใต้โครงการเสริมสร้างศักยภาพและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม (จีน)	<ul style="list-style-type: none"> • เตาเผา Grate Incinerator (รองรับขยะชิ้น) • Zero Liquid Discharge • เมืองสุขภาพดี 15 นาที • Smart Health-Environment Data Integration • บังคับใช้ HIA ในผังเมือง
14) การศึกษาดูงานการจัดการสารพิษที่ตกค้างยาวนาน (The Study Visit and Site Visit for POPs Management in Thailand) ภายใต้โครงการ Application of industry-urban symbiosis and green chemistry for low emission and persistent organic pollutants free industrial development in Thailand (GEF ID 9219, UNIDO ID 150036) (ญี่ปุ่น)	<ul style="list-style-type: none"> • กฎหมายควบคุมสารเคมีแบบบูรณาการ (CSCL) • ระบบดิจิทัลติดตามสารเคมี (Traceability) • เทคโนโลยีกำจัด POPs / PFAS • ห้องปฏิบัติการและการสื่อสารความเสี่ยง • โมเดลความร่วมมือรัฐ-อุตสาหกรรม

โดยผู้เดินทางได้มีข้อเสนอเชิงนโยบายต่อกรมอนามัย สามารถสรุปได้ดังนี้

กรมอนามัยควรพัฒนาแนวปฏิบัติการจัดการของเสียอะมัลกัมทางทันตกรรมให้ครบวงจรตั้งแต่สถานบริการจนถึงแหล่งกำจัด พร้อมทั้งพัฒนาและปรับใช้เครื่องมือ AirQ+ เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจเชิงนโยบายจากข้อมูลเชิงประจักษ์ และผลักดันบทบาทของประเทศไทยในการเป็นศูนย์กลางองค์ความรู้ด้านสุขภาพและคุณภาพอากาศในภูมิภาค

ในด้านความรอบรู้ด้านสุขภาพ ควรจัดทำยุทธศาสตร์ความรอบรู้ด้านสุขภาพระดับชาติ ทบทวนมาตรฐานการวัดความรอบรู้ด้านสุขภาพและความรอบรู้ด้านสุขภาพช่องปาก บูรณาการแนวคิดเวชศาสตร์วิถี

ชีวิตในนโยบายสาธารณะ และสนับสนุนการพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์เพื่อการสื่อสารสุขภาพที่เข้าถึงง่าย

ด้านระบบอาหารและโภชนาการ ควรร่วมกับภาคีเครือข่ายสนับสนุนมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการตลาดอาหารหวาน มัน เค็ม สื่อสารฉลากโภชนาการด้านหน้าบรรจุภัณฑ์ และขับเคลื่อนแบบจำลองระบบอาหารของอาเซียนเพื่อเสริมบทบาทเชิงนโยบายของประเทศ

ในภาพรวมของโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง ควรเร่งนำผลการประชุมมาปรับใช้ในแผนดำเนินงาน ส่งเสริมการใช้ข้อมูลสุขภาพและระบบเฝ้าระวังโรคเป็นฐานการตัดสินใจ และพัฒนานโยบายสร้างเสริมสุขภาพตลอดช่วงชีวิต โดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน

ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม ควรผลักดันนโยบายการจัดการมลพิษสมัยใหม่ โดยเฉพาะสารเพอร์และโพลีฟลูออโรอัลคิล พัฒนาขีดความสามารถห้องปฏิบัติการและเครือข่ายตรวจวิเคราะห์ เสริมความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และส่งเสริมแนวคิดเมืองสุขภาพดีควบคู่ระบบข้อมูลสุขภาพและสิ่งแวดล้อมอัจฉริยะ

สำหรับประเด็นการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ควรพัฒนาระบบเฝ้าระวังและเตือนภัยด้านสภาพภูมิอากาศและสุขภาพแบบบูรณาการ เสริมสร้างศักยภาพบุคลากรด้านสภาพภูมิอากาศและสุขภาพ ขับเคลื่อนโรงพยาบาลคาร์บอนต่ำและมีความยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พัฒนามาตรฐานการจัดซื้อจัดจ้างสีเขียวในภาคสุขภาพ และเสริมสร้างความร่วมมือและการเข้าถึงแหล่งทุนระหว่างประเทศด้านสภาพภูมิอากาศและสุขภาพ

สำหรับสุขภาพสตรี ควรเชื่อมโยงผลการดำเนินงานจากเวทีความร่วมมือด้านการวางแผนครอบครัวเข้ากับการจัดทำแผนพัฒนานามัยการเจริญพันธุ์แห่งชาติ ฉบับที่ 3 โดยเน้นสิทธิ การเข้าถึงบริการวางแผนครอบครัว และการลดการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ในวัยรุ่น ควบคู่กับการศึกษากลไกการคลังสุขภาพสตรีรูปแบบใหม่ เช่น พันธบัตรเพื่อสังคม และการเงินแบบผสมผสาน เพื่อสนับสนุนมาตรการส่งเสริมการมีบุตร การดูแลผู้มีบุตรยาก และการคุ้มครองทางสังคมในช่วงดูแลบุตรอย่างยั่งยืน

สรุป

จากการเดินทางส่วนใหญ่เป็นการเข้าร่วมประชุมเชิงนโยบายและวิชาการระดับนานาชาติ ทั้งในกรอบความร่วมมือพหุภาคี ภูมิภาค และโครงการที่มีองค์กรระหว่างประเทศสนับสนุน อาทิ กรอบความร่วมมือขององค์การอนามัยโลก (WHO) เวทีเอเปค และกลไกความร่วมมือในระดับอาเซียน ตลอดจนการประชุมรัฐภาคีภายใต้อนุสัญญาระหว่างประเทศ นอกจากนี้ ยังมีการเดินทางเพื่อเข้ารับการฝึกอบรมระยะสั้นและการศึกษาดูงาน เพื่อพัฒนาศักยภาพเฉพาะด้านและเรียนรู้แนวปฏิบัติที่ดีจากต่างประเทศ

ในด้านบทบาทของผู้แทนประเทศไทย พบว่ามีทั้งบทบาทเชิงนโยบายและเชิงวิชาการ กล่าวคือ ในบางเวทีผู้แทนทำหน้าที่เป็นผู้แทนประเทศ ร่วมแสดงท่าทีและให้ข้อคิดเห็นต่อร่างมติหรือกรอบการดำเนินงานระหว่างประเทศ ขณะที่ในหลายเวทีทำหน้าที่เป็นผู้เชี่ยวชาญทางวิชาการ นำเสนอผลการดำเนินงานของประเทศไทย แลกเปลี่ยนองค์ความรู้ และร่วมจัดทำข้อเสนอเชิงเทคนิค นอกจากนี้ ยังมีบทบาทในฐานะผู้ประสานงาน

โครงการหรือจุดประสานงานระดับประเทศ (Focal Point) เพื่อเชื่อมโยงการดำเนินงานระหว่างประเทศกับแผนงานภายในประเทศ

โดยภาพรวม การเดินทางดังกล่าวมีลักษณะผสมผสานระหว่างการ “รับรองความรู้และแนวโน้มสากล” และการ “สะท้อนบทบาทเชิงรุกของประเทศไทยในเวทีระหว่างประเทศ” ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งในมิติการพัฒนาศักยภาพบุคลากร การต่อยอดเชิงนโยบาย และการเสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือ อันนำไปสู่การยกระดับการดำเนินงานด้านส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมของกรมอนามัยให้สอดคล้องกับทิศทางและมาตรฐานสากลอย่างเป็นรูปธรรม.

.....